

VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

Quan l'home és la víctima a casa

Aquest tipus de violència desconeguda queda a vegades silenciada per vergonya de qui la pateix

LAURA DÍAZ-ROIG
BARCELONA

Les xifres sobre violència domèstica evidencien que les dones acostumen a ser-ne les víctimes. Una plaga social històrica que es tradueix en tràgiques conseqüències: des de començament d'any, a Catalunya han mort set dones a mans de les seves parelles i, durant el primer trimestre d'aquest 2014, es van presentar més de 2.800 denúncies.

La realitat, però, és complexa i el cert és que la violència, en un concepte ampli, és present a la llar, on els homes també en poden ser víctimes. Les estadístiques no són, ni de bon tros, comparables, però els experts destaquen que es tracta d'un fenomen poc estudiat. Alguns informes recents als Estats Units i al Regne Unit comencen a aprofundir-hi. És el cas de l'enquesta nacional sobre violència en l'àmbit de la parella publicada l'any 2011 pel Centre Nacional de Control i Prevenció de Maltractaments dels Estats Units, en què, entre altres aspectes, s'assegura que un de cada quatre homes ha patit algun tipus de violència de la parella. Quan es pregunta per violència psicològica, les xifres superen el 40%.

"Tot i que la violència contra la dona té més ressò per la gravetat de les conseqüències, no podem perdre de vista que també existeix la violència bidireccional o mútua dins la parella i casos en què la víctima és només l'home", explica Patricia Hernández, professora de criminologia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i secretària de la Societat Catalana de Victimologia. Una opinió que comparteix Antonio Andrés Pueyo, doctor en psicologia i catedràtic del departament de personalitat, avaluació i tractament psicològic de la Universitat de Barcelona, que afegeix que a la societat li ha costat reconèixer que la violència dins la parella "no és un tema privat". "Ha estat un canvi social molt important. Analitzar la violència contra la dona ha obert les portes de les cases, i hem vist la violència dels fills contra els pares, dels pares amb els fills, etc.", diu.

Segons l'últim informe del Consell General del Poder Judicial, que

inclou dades sobre les víctimes masculines, l'any 2011 van morir a l'Estat 62 dones i set homes a mans de la parella. Els experts destaquen que els assassinats no expliquen tota la violència domèstica, sinó que només són la punta de l'iceberg. "És important tenir present que el concepte de violència és molt ampli: pot incloure des d'agressions greus fins a empentes, bufetades, llançament d'objectes, insults, xantatges o amenaces i comportaments gelosos i controladors", diu Hernández.

Mostrar-se vulnerable

Des de la Fundació IReS, atenen alguns d'aquests homes. "El fet que estiguem oberts a atendre'ls no contraresta sota cap concepte que mundialment cada dia hi ha situacions en què la dona pateix violència de gènere. És un dels nostres pilars", explica Alba Fernández, coordinadora del servei de violència de la Fundació, que parteix del fet que hi ha nuclis en què hi ha conductes violentes i fugen de l'etiqueta. "Parlem de conductes violentes i atenem persones", diu.

Un dels primers tabús a l'hora de plantejar l'home com a víctima és en l'home mateix: com la dona, ha d'assumir i acceptar el que està vivint i, a més, reconèixer que ha trencat expectatives socials. "L'home té una doble estigmatització: és víctima i ha perdut el rol que la societat esperava d'ell", assegura Andrés Pueyo. "A la dona li costa declarar-se víctima, però té les companyes de gènere a favor, mentre que a l'home se'l miraran com preguntant-se per què s'ho ha deixat fer", subratlla la professora de la UOC Agnès Vayreda, experta en psicologia social. Reconèixer que ha estat víctima de maltractaments qüestiona la seva masculinitat i tot el que implica, explica Hernández, que destaca la dificultat probatòria, especialment si es tracta d'un maltractament psicològic.

De fet, des de la Fundació IReS asseguren que costa arribar a aquests homes. Fernández explica que, "per pudor o vergonya, els costa expressar-se", i normalment el primer contacte el tenen amb familiars o amics que observen la situació i demanen

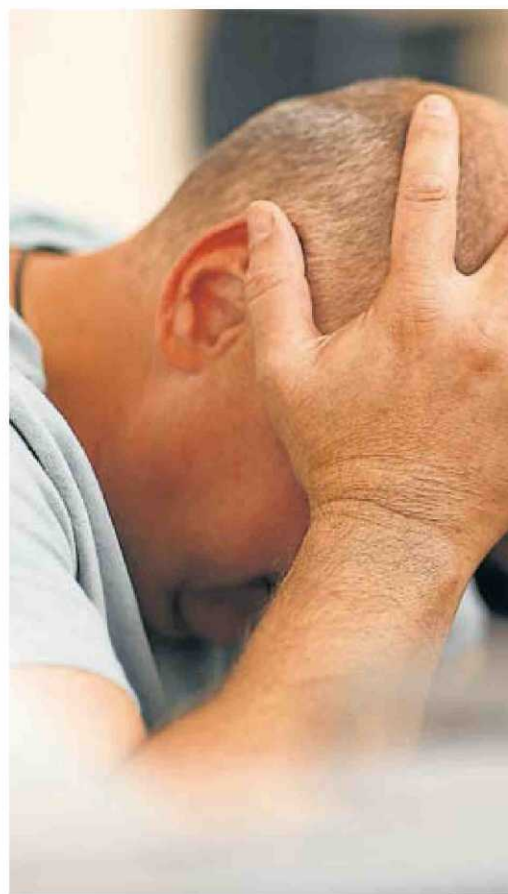
ajuda. "Hi ha una part d'aïllament propi perquè ell mateix pensa que no el podran escoltar", afegeix.

Por de la incredulitat

El fet que el suport social i institucional estigui dirigit majoritàriament a les dones convida, diu Hernández, a amagar la seva situació "per por de la incredulitat o de la falta de suport". "S'accepta socialment les dones com a víctimes, però no que els pares puguin ser víctimes dels fills o els homes de les dones", diu Vayreda.

Quant al tipus de violència, la més habitual és la lleu o la menys greu. "La violència psicològica de dona a home és potser més sibil·lina, els homes són més de fer grans demostracions de força", diu Andrés Pueyo, que destaca que les dones tenen menys recursos en l'enfrontament físic però són més capaces de provocar l'aïllament. "L'ostacisme, anul·lar una persona, rebutjar-la i deixar-la com si fos un objecte, és més habitual en dones, que poden fer-ho", diu. Fernández afegeix un altre tipus de maltractament, que en l'home passa molt desapercebut i que és més comú amb la crisi: la violència econòmica, és a dir, quan l'home no pot aportar recursos i la dona no el té en compte.

"El problema és saber en quin moment una mala relació de parella passa a ser una relació violenta",

Els homes també poden ser víctimes de maltractaments. GETTY IMAGES

destaca Andrés Pueyo. Un test d'un centre especialitzat, en què demanen no identificar-se, determina vint situacions de possible maltractament, entre les quals hi ha les següents: que la dona humiliï l'home davant d'amics i familiars, que insulti la seva família o amics i restringeixi la relació amb ells, que el faci sentir culpable o avergonyit i que no el deixi sortir de casa sense el seu consentiment.

Un vídeo polèmic per criticar la falta de sensibilització

Sota el lema "La violència és violència", l'associació ManKind Initiative va llançar una campanya en forma de vídeo a finals de maig a la Gran Bretanya per denunciar la diferent percepció de la violència domèstica segons de qui vingui. En la gravació, que ja té més de set milions de visites, es pot veure una parella discutint al mig del carrer. En les primeres imatges, quan el noi posa la mà sobre la seva noia, diversos desconeguts apareixen per defensar-la. El vídeo mostra aleshores la mateixa situació, però en aquest cas és la dona qui aixeca la mà a l'home. La gent que passeja per la zona -i que no sap que són actors- no reaccionen i fins i tot se'n riuen. Segons aquesta plataforma, al Regne Unit un 40% de la violència domèstica la pateixen els homes.

Miquel Palou

ADVOCAT ESPECIALITZAT

“És difícil demostrar el maltractament psicològic”

● Quin és el perfil de víctima?

No hi ha un perfil concret d'home, ens hem trobat casos molt diferents, d'edats que poden anar dels 30 als 70 anys. Vam crear l'Associació de l'Home Maltractat el 2000 perquè vam veure que no eren una problemàtica degudament tractada i volíem reivindicar els seus drets.

● Quins són els casos més habituals que us trobeu?

Atenem casos de violència psicològica, la física és una minoria. Els homes que demanen ajuda normalment ja estan en un procés de divorci. Les dones tenen més capacitat d'aïllar els fills dels pares, són els casos amb què més ens trobem. De totes maneres, en temes de custòdia, la llei està canviant: és un procés lent però cada cop hi ha més jutges que parteixen de la base de la custòdia compartida.

● Amb quins problemes es troben?

El primer tabú és el mateix home, que, per educació o per vergonya, nega que estigui sent víctima. Des del punt de vista judicial, com també passa amb el cas de les dones, el problema és poder demostrar la violència psicològica. No deixa marques i, si no hi ha un informe psicològic que ho pugui demostrar clarament, entrem en la dinàmica de la paraula de l'un contra la de l'altre.

Els experts coincideixen a afirmar que, com que no hi ha estudis, tampoc hi ha perfils, tot i que, com en el cas de les dones, acostumen a ser persones amb “gran inestabilitat emocional, molta dependència i dificultats en molts àmbits de la vida”, apunta Andrés Pueyo. “Una persona que té una bona autoestima si té un problema és capaç d'enfrontar-s'hi”, diu i afegeix que gran part de la violència es manifesta durant la separació.

Pel que fa a les agressores, tampoc hi ha un perfil, tot i que cal tenir en compte variables com el consum de substàncies o el dèficit en la gestió d'emocions i en el control de la ira. Andrés Pueyo destaca que hi ha un perfil especial d'agressores que ho són “en revenja”, és a dir, que maltracten perquè són maltractades.

Tant aquest psicòleg com Hernández subratllen que, tot i que la violència a la llar sempre s'ha relacionat

amb el masclisme –i és cert que en la majoria dels casos la violència és cap a la dona–, això no vol dir que no hi hagi altres tipus de victimització dins la parella “en què no aparegui el component masclista” o que els homes no puguin ser considerats víctimes. “Es tendeix a pensar que si hi ha violència bidireccional o casos d'home víctima es posarà en qüestió el fenomen de la violència de gènere. I això és un error greu”, conclou Hernández. ■